

Гутман А.І., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Бугас Н.В., к.е.н., доц.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Головною метою дослідження є аналіз основних ризиків впливу та обґрунтування рівня невизначеності та непередбачуваності середовища в туризмі України в період пандемії COVID-19, що зумовлюють необхідність впровадження специфічних заходів протидії їх розвитку та нейтралізації.

Пандемія COVID-19 спричинила безпрецедентну кризу в туристичній економіці. У зв'язку з різким падінням економічної активності працівники туристичного сектору зіткнулися з катастрофічним скороченням робочого часу та втратою роботи. Протиепідемічні заходи, вжиті в рамках протидії поширенню COVID-19, серйозно обмежили переміщення людей навіть в межах країн, де вони живуть, не кажучи вже про закордонні поїздки. З початком карантинних заходів, обмеження на поїздки, пов'язані з COVID-19, діяли у більшості країн світу. 1 червня 2020 року 156 урядів повністю закрили свої кордони для міжнародного туризму[7].

За різними сценаріями, у 2020 році очікується падіння обсягу міжнародних туристичних прибутків на рівні 58-78 % порівняно з минулим роком. За оцінками експертів, відновлення попиту до рівня 2019 року займе не менше двох років, водночас авіакомпанії будуть змушені підвищити вартість в середньому на 43-54 %, що зменшить попит на подорожі[4]. В цілому, втрати туристичної галузі в Україні оцінюються у понад 1,5 млрд. дол. США [5].

Аналіз досвіду тих підприємств, що втрималися в умовах пандемії COVID-19 говорить про те, що потрібно формувати спеціалізований штабний центр з координації питань пов'язаних з ситуацією COVID-19. Так, даний штабний центр має бути у вигляді підсистеми антикризового управління, яке поєднує потенціал всіх функціональних підрозділів та оперативному плануванні й відповідно, буде вчасно реагувати на певні загрози.

Щоб туристична галузь не втратила свою ефективність потрібно вжити наступних заходів:

- створити інструмент комунікації для координації розвитку та просування туризму, включаючи управління кризовими ситуаціями;

- розробити та запустити реалізацію програми підтримки бізнесу в рамках якої передбачені прямі гранти підприємствам туристичної галузі для зниження втрат через COVID-19;

- змінити умови скасування бронювання подорожей, щоб дозволити заміну відшкодування кредитом або ваучером на еквівалентну суму на майбутню послугу;

- передбачити компенсації для працівників компаній туристичної галузі, що найбільше постраждали від пандемії.

Ми вважаємо, що зміни в санаторно-курортної галузі мають бути в удосконаленні фінансово-економічних механізмів відтворення курортно-рекреаційного потенціалу, також потрібно організувати доступний ринок санаторно-курортних та оздоровчих послуг для максимального задоволення потреб населення, проведенні роздержавлення та приватизації санаторно-курортних закладів, заохочення конкуренції та оптимізації управління цими закладами.

З огляду на зазначене, державі потрібно діяти швидко й неупереджено, аби подолати COVID-19 і його економічні наслідки. Необхідно забезпечити

ефективні й проактивні заходи для запобігання зараженню вірусом, а також запровадити чітко спрямовану політику щодо підтримки систем охорони здоров'я та її працівників, а також захисту доходів вразливих соціальних груп і підприємств під час цієї пандемії. Підтримувальна макроекономічна політика може допомогти відновити довіру та сприяти відновленню попиту. Якщо впливатимуть негативні ризики, а зростання відбудуватиметься на значно нижчому рівні протягом тривалого періоду, то потрібно буде здійснювати скоординовані багатосторонні дії для забезпечення ефективної політики в галузі охорони здоров'я, стримування й пом'якшення заходів контролю діяльності бізнесу, підтримки суб'єктів господарювання і звичайних громадян із низьким рівнем доходу тощо.

Література

1. Українська економіка впала за півроку на 6,5%. У другому кварталі - на 11%. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/08/6/663774>.

2. НБУ може погіршити прогноз падіння ВВП на 2020 рік мінімум до 6% - банкіри. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2020/07/21/663191>.

3. МВФ погіршив прогноз падіння ВВП України в 2020 році. URL: <https://ua-news.liga.net/economics/news/mvfporirshiv-prognoz-padinnya-vvp-ukraini-v-2020-rotsi>.

4. Національний інститут стратегічних досліджень. Щодо розвитку туризму в Україні в умовах підвищених епідемічних ризиків. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/turyzm-v-ukraini.pdf>.

5. За оцінками МКІП щодо втрати імпорту та експорту послуг, пов'язаних з подорожами, від пандемії. URL: <https://mkms.gov.ua/news/3733.html>.

6. Національний інститут стратегічних досліджень. Щодо розвитку туризму в Україні в умовах підвищених епідемічних ризиків. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/turyzm-v-ukraini.pdf>.

7. OECD. Coronavirus (COVID-19): SME Policy Responses: Updated 15July2020.

8. Zoom или туристический бум: что будет с внутренним туризмом после карантина. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/zoom-ili>.

9. Охріменко А.Г. Удосконалення територіальної організації рекреаційного комплексу Подільського регіону: автореф. дис... канд. екон. наук.: 08.10.01 / Охріменко А.Г.; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. Київ, 2001. 18 с.

10. Федоров І.О. Оцінка ефективності фінансовогосподарської діяльності підприємств санаторнокурортного комплексу: автореф. дис... канд. екон. наук.: 08.04.01 / Федоров І.О. / Укр. акад. банк. справи. Суми, 2002. 19 с.

11. Забалдіна Ю.Б. Економічна діагностика та прогнозування розвитку регіонального ринку туристичних послуг: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Забалдіна Ю. Б.; Науково-дослідний економічний ін-т Міністерства економіки України. Київ, 2006. 20 с.

12. Бродецкий Г.Л., Гусев Д.А., Елин Е.А. Управление рисками в логистике: Учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования. – Москва : Академия, 2010. 192 с.

13. Грачева М.В., Ляпина С.Ю. Управление рисками в инновационной деятельности: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям. Москва : ЮНИТИДАНА, 2010. 352 с.